

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Inuectio contra illos qui Deum dicunt nihil posse nisi quod vult & facit. A.
B. C [D. E]

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

quam & pater, qua potens est & operatur: sed quia illam habet à patre, non à se; ideo à patre non à se dicitur posse & agere. Homo autē vel angelus gratuitam habet potētiam, qua potens. Ideo ergo vere ac propriē Deus Trinitas omnipotens dicitur, quia per se, id est, naturali potentia potest quicquid vult fieri, & quicquid vult se posse. Nihil enim vult fieri quod non possit facere per se, vel per creaturas; & nihil vult se posse, quod non possit: & omne quod vult fieri, vult se posse, : sed non omne quod vult se posse, vult fieri, si enim vellet, fieret: quia voluntati eius nihil resistere possit.

OPINIO QUORUNDAM DICENT-
tium Deum nihil posse nisi quod
facit.

D I S T I N C T. XLIII.

*De potentia
Dei compa-
ratione ad
quantitatē:
ostendens
eius immen-
sitatem, siue
quantum
Deus sit.*

*Ratio illo-
rum prima.*

QVIDAM tamē de suo sensu gloriantes, Dei potentiam sub mēsurā coartare conati sunt. Cū enim dicunt, hucusque potest Deus, & nō amplius, quid hoc est aliud quam eius potentiam quæ infinita est, concludere & restringere ad mensuram. Aiunt enim, non potest Deus aliud facere quam facit, nec melius facere id quod facit, nec aliquid prætermittere de his quæ facit. Istamque primam suam opinionem verisimilibus argumentis, causisque commentitiis nec non & sacrarum autoritatum testimoniis munire conantur dicentes. Non potest Deus facere, nisi quod bonum & iustum est fieri: non est autem iustum & bonum fieri ab eo, nisi quod facit. Si enim aliud iustum est, & bonum eum facere quam facit, non ergo facit omne quod iustum est, & bonum eum facere, sed quis audeat hoc dicere?

Secunda ratio.

Addunt etiam, non potest facere, nisi quod iustitia eius exigit: sed non exigit eius iustitia, ut faciat,

ciat, nisi quod facit: non ergo potest facere, nisi quod facit. Eademque iustitia exigit, ut id non faciat quod non facit: non autem potest facere contra iustitiam suam, non ergo potest aliquid eorum facere quæ demittit.

Responsio ad prius dictum. **C**

His autem respondemus, duplicem verborum intelligentiam aperientes, & ab eis inuoluta euoluentes sic: Non potest Deus facere nisi quod bonum est & iustum, id est, non potest facere, nisi illud, quod si faceret bonum & iustum esset, verum est: sed multa non potest facere, quæ non bona sunt nec iusta, quia nec sunt, nec erunt, nec bene fiunt, nec fient, quia nunquam fiet. Item, quod secundo oppositum fuit: Non potest facere nisi quod iustitia sua exigit: &c. Non potest id facere quod iustitia sua exigit ut non fiat. Dicimus, quia exactiōnis verbum de Deo congrue non dicitur, nec proprie accipitur, & in illis locutionibus duplex est sensus. Si n. intelligas, non potest facere nisi quod sua iustitia exigit, id est, nisi quod voluntas sua iusta vult, falsum dicis. Iustitia n. ipsius Dei æquissima voluntas accipitur: qualiter accipit Augustin. illa verba Domini in Genes. loquentis ad Loth. Non possum quicquam facere donec illo intro eas exponens: non posse, inquit se dixit, quod line dubio poterat per potentiam, sed non poterat per iustitiam: quasi poterat quidem, sed non volebat, & illa voluntas iusta erat. Si vero per hæc verba intelligis eum non posse facere, nisi illud quod si fieret, iustitiæ eius conueniret, verum dicis. Similiter distingue illud: Non potest facere quod sua iustitia exigit ut non faciat, id est non potest facere id, quod ipse qui est summa iustitia, non vult facere, falsum est. Si autem his verbis intelligas non posse facere id, quod iustitiæ eius conuenire non potest, verum dicis.

*Genes 19.
Hac habentur in lib 2.
contra Iacobum
Gaudēti
epist. cap.
22. ad me.
dum.
Tomo 7.*

Tertia

Addunt quoq; & alia dicentes: Non potest Deus facere nisi quod debet: non autem debet facere nisi quod facit, si n. debet alia facere, non ergo facit omne quod debet: si vero facit omne quod debet, nec potest facere nisi quod debet, non ergo potest facere nisi quod facit. Item, Aut debet dimittere quod dimittit ne faciat, aut non debet. Si non debet, non recte dimittit: si vero debet dimittere, ergo non debet facere. Si autem non debet nec decet, non oportet eum facere: & si non decet nec oportet eum facere, ergo non potest facere: non ergo potest facere, nisi quod facit, nec potest illud dimittere quod facit quin faciat, quia debet illud facere: & quod debet facere, non potest illud dimittere. Sed ut mihi videtur, hoc verbum debet, venenum habet. Multiplicem n. & involutam continet intelligentiam: nec Deo proprie competit, qui non est debitor nobis nisi forte ex promisso: nos vero ei debitores sumus ex commisso. Ut autem venenum euacuetur, distingue verbi sensum: Non potest Deus facere nisi quod debet, id est, nisi quod vult, falsum est. Sic enim potest ipse dici debere aliquid, quia vult illud. Si autem dicitur, non potest nisi quod debet, id est, non potest nisi illud, quod si faceret, ei bene conveniret, verum est. Addunt quoq; illi dicentes, nihil facit aut dimittit, nisi optima & rationabili causa, licet nobis occulta sit: secundum quam oportet eum facere ac dimittere, quæ facit vel dimittit. Ratio n. penes eum est, quia illa facit & illa dimittit, quæ ratio æterna est, & semper manens, præter quæ non potest aliquid facere vel dimittere. Illa ergo manente non potest quod facit dimittere, nec quod dimittit facere: & ita non potest facere, nisi quod facit. Et ad hoc respondemus, ambiguitatem locutionis determinantes. Cum n. dicitur ratio vel causa optima penes Deum est, quia facit cuncta quæ facit, & dimittit ea quæ

Responsio.

Quarta illorum ratio.

Responsio.

ea quæ dimittit, verum quidē est: quia in eo voluntas est æquissima & rectissima, qua facit & dimittit quæ vult, contra quæ facere nō potest, nec præter eam facere potest. Nec vtiq; contra eam faceret, nec præter eam, si ea quæ facit dimitteret, vel quæ dimittit faceret: sed eadē manēte ratione & causa, alia potuit facere, & ista dimittere. Licet ergo ratio sit penes eum, qua alia facit, & alia dimittit, potest tamen secundum eandem rationem, & dimittere quæ facit, & facere quæ dimittit. Ipsi etiā addunt: Ratio est eum facere quæ facit, & nō alia & nō potest facere nisi quod ratio est eum facere, & ita non potest facere nisi quod facit. Item, ratio est eum dimittere quæ dimittit, & non potest non dimittere, quod ratio est eum dimittere, & ita nō potest non dimittere quod dimittit. Et ad hoc dicimus locutiones ambiguas esse, & ideo determinandas. Si enim cum dicitur, nō potest facere, nisi quod ratio est eum facere, intelligas eum nō posse facere nisi ea, quæ rationabilia sunt, & ea quæ si fierent rationabilia essent, verus est sensus. Si autē intelligas eum non posse facere alia rationabilia & bona, nisi ea quæ vult & facit, falsus est intellectus. Item, aliud adiungunt dicentes: Si potest Deus aliud facere quam facit, potest ergo facere quod non præsciuit: & si potest facere quod non præsciuit, potest sine præscientia operari: quia omnē quod facturum se præsciuit facit, nec facit aliquid quod non præsciuit. Quod si præter præscientiam eius aliquid fieri impossibile est, omnē ergo quod præscitum est, fieri necesse est. ergo aliud fieri quam sit nulla ratione possibile est: ergo non potest à Deo fieri nisi quod fit. Hæc autem

quæstio de præscientia, facile determinari potest per ea quæ superius dicta sunt, cum de præscientia ageretur.

Adhuc addunt quæst.

Responsio.

Hæc quæst. ex prædictis facile determinatur.

Autho.

*Authoritatibus vtuntur in assertionem suæ
opinionis.*

*In tom. 9. in
lib. 1. in me-
dio cap. 1.*

*Cap. 4. in
fine.
Tom. 1.*

Responsio.

Math. 26. f.

*cap. 7. lib.
de spir. sa. &
littera tom. 3.*

His autē illi scrutatores qui defecerunt scrutā-
tēs scrutinia, sāstorū annectūt testimōia. Dicit n.
Aug. in li. de symbolo: Hoc solum nō pōt Deus q̄
non vult, per quod videtur non posse facere ali-
quid, nisi quod vult: sed non vult nisi quod facit,
& ita videtur non posse: nisi quod facit. Illud au-
tem ita intelligendum est. Id solum non potest.
Deus q̄ non vult, scil. se posse. Idem in 7. libr. Con-
fess. ad Deum loquens, ait: Nec cogaris inuitus ad
aliquid, q̄a voluntas tua non est maior quam po-
tētia: esset autem maior, si teipso tu ipse maior es-
ses. Ex hoc videtur Deus nō possit plura quā vult,
sicut non vult plura quam potest. Sicut n. volun-
tas non est maior potentia, ita nec potentia ma-
ior est voluntate. Ideo q; sicut plura non vult quā
pōt, ita eum nō plura posse, q̄ velle dicunt. Sed ad
hoc dicim⁹, quia nec voluntas potentia, nec potē-
tia volūtate maior est, q̄a vna & eadē res est potē-
tia & voluntas, scil. ipse Deus: qui esset maior seip-
so, si voluntas maior esset potentia, vel potentia
voluntate. Nec hac authoritate negatur Deū plu-
ra posse quam velle, quia plura sunt subiecta eius
potentiz quam voluntati. Fateamur itaq; Deum
plura posse facere quæ non vult, & posse dimitte-
re quæ facit. Quod vt certius firmitusque teneatur,
scripturæ testimoniis asseram⁹, Deum plura pos-
se facere quā fasit. Veritas ipsa secundum Math.
ait: An putas quia nō possum rogare patrem me-
um, & exhibebit mihi modo plus quam duode-
cim legiones angelorum? Ex quib⁹ verbis patēter
innuitur, q̄a & filius poterat rogare quod non ro-
gabat, & pater exhibere q̄ non exhibebat. Vt erg;
ergo poterat facere q̄ non faciebat. Augustinus e-
riam in ench. ait: Omnipotentis voluntas inuicem
potest facere quæ non vult, nec facit: potuit er- m
face

facere, vt duodecim legiones angelorum pugna-
rent contra illos qui Christum ceperunt. Idem in
eodem: Cur apud quosdam non factæ sunt virtu-
tes, quæ si factæ fuissent, egissent illi homines pœ-
nitentiâ: & factæ sunt apud eos qui nō erant credi-
turi? tunc non latebit q̄ nunc latet. Nec vtiq; iniu-
ste De⁹ noluit saluos fieri, cum possent salui esse si
vellet. Tunc in clarissima sapiētiz luce videbitur,
q̄ nunc piorū fides habet, ante quā manifesta cog-
nitione videatur, q̄ certa & immutabilis & effica-
cissima sit voluntas Dei: quæ multa possit & non
velit, nihil autē q̄ non possit velit. Idem in lib. de
nat. & gratia. Domin⁹ Lazarum suscitauit in cor-
pore. Nunquid dicendum est, nō potuit Iudā sus-
citare in mēte? Potuit quidē, sed noluit. His autho-
ritatib⁹ aliisq; multis aperte docetur, quod Deus
multa possit facere quæ non vult: quod etiā ratio-
ne probari potest. Non enim vult Deus omnes ho-
mines iustificare, & tamē quis dubitat eum posse?
Potest ergo Deus aliud facere quam facit: & tamē
si aliud faceret, ali⁹ ipse non esset. Et potest aliud
velle quam vult: & tamen eius voluntas nec alia,
nec noua, nec mutabilis aliquo modo potest esse.
Quod etsi possit velle quod nunquam voluit, non
tamen nouitē, nec noua voluntate, sed sempi-
terna tantum voluntate velle potest. potest enim
velle q̄ ab æterno potest voluisse: habet enim po-
tētiā volēdi & nunc & ab æterno, quod tamen
nec modo vult, nec ab æterno voluit.

Cap. 93. n.
Tom. 3. ad
princip.

In medio c.
7. in tom. 7.
Ioan. 11. f.

Quod sine
mutabilitate,
te potentia
vel voluntate
is potest
Deus & alia
facere quam
qua vult vel
facit.

AN DEVS POSSIT FACERE ALI-
quid melius quam facit.

DISTINCT. XLIII. A

NUNC illud restat discutiendum, vtrum meli⁹
aliquid possit facere quam facit? Solent enim
illi scrutatores dicere, quod ea quæ facit De-
us, non potest meliora facere: quia si posset fa-
cere